

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA ROLNICTWA

Warszawa, 17 września 1951 Nr 14 Poz. 85—89

TREŚĆ

Zarządzenia Ministra Rolnictwa:
Poz.
85 z dnia 10 września 1951 r. w sprawie wydawania aktów nadania na obszarze Ziem Odzyskanych.
86 z dnia 11 września 1951 r. w sprawie norm obszarowych gospodarstw rolnych (działek), tworzonych z gruntów przeznaczonych na osadnictwo rolnicze na obszarze Ziem Odzyskanych i b. W. M. Gdańska.
87 z dnia 12 września 1951 r. w sprawie regulacji gospodarstw osadniczych na Ziemiach Odzyskanych.
88 z dnia 13 września 1951 r. w sprawie oszacowania i zahipotekowania gospodarstw na obszarze Ziem Odzyskanych.
89 z dnia 16 sierpnia 1951 r. w sprawie wymiany gruntów dla spółdzielni produkcyjnych.

85

ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 10 września 1951 r.

Nr UR. O. II-1/55/51

w sprawie wydawania aktów nadania na obszarze Ziem Odzyskanych.

W związku z wejściem w życie dekretu z dnia 6 września 1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziem Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 340) zarządza się, co następuje:

1. Osadnikom podpadającym pod działanie wymienionego wyżej dekretu, którzy nie otrzymali aktów nadania na podstawie dotychczasowych przepisów (art. 5 ust. 2 cyt. dekretu) tj.:
   a) osadnikom, w stosunku do których nie zapadły wogóle orzeczenia o nadanie gospodarstw,
   b) osadnikom, którzy nie otrzymali wypisów z aktów nadania, mimo, że w stosunku do nich wydane zostały orzeczenia o nadanie gospodarstw,

należy niezwłocznie wydać akty nadania, przewidziane w art. 5 cyt. dekretu (poświadczenia własności).

2. Akty nadania powinny zawierać określenie osób uprawnionych oraz powierzchni gruntów i innych składników gospodarstwa rolnego (działki).

Jeżeli w stosunku do osadnika zapadło orzeczenie o nadaniu gospodarstwa — akt nadania powinien zawierać w zasadzie obszar podany w tym orzeczeniu.

Jeżeli naprzykład wg orzeczenia o nadaniu gospodarstwa osadnik otrzymał 7 ha gruntów, uprawia zaś obecnie 2 ha — akt nadania powinien poświadczać własność 7 ha.

Jeżeli jednak osadnik objął pierwotnie w posiadanie obszar wymieniony w orzeczeniu o nadaniu gospodarstwa, a później część tego obszaru przeszła w posiadanie innej osoby, w akcie nadania należy wymienić obszar, który pozostał w posiadaniu osadnika.

W przypadku, gdy osadnik ma w posiadaniu obszar większy niż otrzymał wg orzeczenia o nadaniu gospodarstwa, poświadczenie własności powinno objąć cały obszar, będący w jego posiadaniu, jeżeli obszar ten nie przekracza norm 15, względnie 20 ha, ustalonych art. 4 dekretu z dnia 6 września 1951 r.

3. W aktach nadania należy wymienić zabudowania, urządzenia gospodarcze i inne przedmioty inwentarza martwego, które są potrzebne do prowadzenia gospodarstwa rolnego.

W przykadkach, gdy osadnicy zajmują budynki nadające się dla dwu lub więcej rodzin, należy nadawać osadnikom taką część budynków, jaka jest niezbędna do pomieszczenia rodziny osadnika, oraz inwentarzy żywych i zbiorów, odpowiednio do wielkości gospodarstwa. Nadawać należy części budynków fizycznie podzielne (wraz z gruntem, na którym się znajdują), a w razie niemożności dokonywania fizycznego podziału — w częściach idealnych. W razie nadania w częściach idealnych, należy następnie protokólarnie ustalić sposób korzystania z budynków oraz całego siedliska przez osadników.

W świetle art. 4 cyt. dekretu na własność osadnika przeszły wszelkie maszyny rolnicze, jak: mniejsze młocarnie, siewniki, żniwiarki, kopaczki, tryjery i inne, z wyjątkiem takich maszyn, które nie mogą być racjonalnie wykorzystane w gospodarstwie chłopskim jak: traktory, lokomobile, pługi parowe i duże młocarnie o wydajności powyżej 12 q na godzinę.

Snopowiązałki będące w posiadaniu osadników, należy wpisać do aktów nadania.

Nowym osadnikom, tj. tym, którzy będą wprowadzeni w posiadanie gospodarstw po dniu wejścia w życie cyt. dekretu, snopowiązałek nie należy przydzielać, gdyż nie powinny być one przedmiotem nadania.

4. Inwentarz znajdujący się w gospodarstwie użytkowanym przez osadnika należy uważać za jego własność, nie pochodzącą z nadania, jeżeli sprowadził go z poza Ziem Odzyskanych lub też złożył oświadczenie na piśmie, że nabył inwentarz na Ziemiach Odzyskanych, a nie ma przeciwnego dowodu.

5. Jeżeli osadnik wojskowy lub repatriant, ubiegający się o zaliczenie na poczet ceny nabycia gospodarstwa wartości pozostawionego mienia za granicą, nie dołączył niezbędnych dokumentów, należy zwrócić się do osadnika o ich dostarczenie.

6. W rozumieniu art. 2 dekretu z dnia 6 września 1951 r. za posiadaczy gospodarstw nie uważa się osób władających gruntami na podstawie umów dzierżawnych. Osobom, które dzierżawią grunta stanowiące Zapas Ziemi można za ich zgodą wydać akty nadania w myśl art. 25 dekretu z dnia 6 września 1946 r. Stosownie do przepisów art. 10 dekretu z dnia 6 września 1951 r. osoba, która otrzymała akt nadania, staje się właścicielem nadanego gospodarstwa.

7. Jeżeli w gromadach zarówno uregulowanych jak i nieuregulowanych znajdują się grunty nie przydzielone osadnikom (gospodarstwa lub działki bezbudynkowe) albo inne grunty nie zakwalifikowane do przekazania Państwowym Gospodarstwom Rolnym lub spółdzielniom produkcyjnym, prezydium powiatowej rady narodowej powinno rozważyć możliwości nadania tych gruntów osadnikom zgodnie z obowiązującymi normami obszarowymi.

8. Akty nadania należy sporządzać wg załączonego wzoru oraz doręczać osadnikom za pośrednictwem prezydiów gminnych rad narodowych. Wg tego samego wzoru należy wydawać akty nadania osadnikom, którzy będą wprowadzeni w posiadanie gospodarstw po dniu wejścia w życie dekretu z dnia 6 września 1951 r.

Wydawanie orzeczeń o wyznaczenie nabywcy gospodarstwa (działki) oraz wypisów z tych orzeczeń nie będzie stosowane.

Minister: wz **L. Rzendowski**

Załącznik

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTERSTWO ROLNICTWA

AKT NADANIA

Nr . . . .

Na podstawie art. 5 i 10 dekretu z dnia 6 września 1951 r., o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospo-

darstw chłopskich na obszarze Ziem Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 340)

Powiatowa Komisja Ziemska w . . . . . .

nadaje:

Ob. . . . .

(imię i nazwisko)

ur. . . . . . . dnia . . . . r. . . . . . . w . . . .

. . . .

(miejscowość, gmina, powiat, województwo)

gospodarstwo — działkę . . . .

. . . .

. . . .

(nazwa nieruchomości oraz położenie: gmina, powiat, wojew.)

. . . .

obejmujące (ą)

1. grunty (rodzaj i powierzchnia w ha) . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

2. budynki: . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

3. inwentarz żywy: . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

4. inwentarz martwy: . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Niniejszym aktem poświadcza się, że nadane gospodarstwo — działka stanowi własność osoby w tym akcie wymienionej.

. . . . , dnia . . . . 195 . . . roku

m. p.

Członkowie Powiat. Komis. Ziemskiej	Przewodniczący Powiatowej Komisji Ziemskiej

(Objaśnienie, podane na odwrocie aktu nadania)

1. Prawo własności gospodarstwa zostaje wpisane w księdze wieczystej na podstawie orzeczenia o wykonaniu aktu nadania, ustalającego granice oraz szacunek gospodarstwa.
2. Własność gospodarstwa rolnego i jego przynależności jest przedmiotem dziedziczenia (art. 3 dekretu z dnia 6 września 1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziem Odzyskanych).
3. W myśl art. 8 dekretu z dnia 6 września 1951 r. w związku z art. 13 dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) gospodarstwo nie może być w całości lub w części dzielone, sprzedawane, wydzierżawiane i zastawiane.

W wyjątkowych przypadkach, szczególnie zasługujących na uwzględnienie, zezwoleń na wymienione wyżej czynności udzielają gminne rady narodowe.

Uchwała gminnej rady narodowej w tym przedmiocie wymaga zatwierdzenia przez prezydium powiatowej rady narodowej.

86

ZARZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 11 września 1951 r.

Nr UR/Z. I. 1/6/51

w sprawie norm obszarowych gospodarstw rolnych (działek), tworzonych z gruntów przeznaczonych na osadnictwo rolnicze na obszarze Ziem Odzyskanch i b. W. M. Gdańska.

W celu właściwego ustalenia obszaru gospodarstw rolnych (działek) tworzonych po wejściu w życie dekretu z dnia 6 września 1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziem Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 340) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W gospodarstwach rolnych obszar użytków (grunty orne, łąki, pastwiska, grunty leśne oraz grunty pod wodami, nadającymi się do racjonalnej gospodarki rybnej), w zależności od miejscowych warunków ekonomicznych (jak stopień uprzemysłowienia, odległość od rynku zbytu, stacji kolei), terenowych i klimatycznych — może wynosić:

a) przy glebach należących do I i II kl. gruntów od 7 — 9 ha,
b) przy glebach należących do III i IV kl. gruntów od 9 — 12 ha,
c) przy glebach należących do V i VI kl. gruntów od 12 — 15 ha.

2. Podział na klasy gruntów ustala się w/g tabeli klas gruntów stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 22 listopada 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 471).

3. Obszar lasów i wód w gospodarstwie rolnym nie może przekraczać łącznie 4 ha.

4. Jeżeli ze względów terenowych wskazane jest utworzenie gospodarstwa powyżej lub poniżej norm ustalonych w ust. 1, dopuszczalne są odchylenia, wynoszące do 10% wymienionych norm. W każdym jednak razie obszar użytków w gospodarstwie nie może przekraczać 15 ha.

5. W przypadku, gdy zachodzi obawa co do możności zagospodarowania przez osadnika gospodarstwa rolnego siłami własnymi w granicach norm obszarowych względnie, gdy zapas ziemi jest niedostateczny w stosunku do ilości budynków istniejących (zagród) — można wydzielić osadnikowi gospodarstwo poniżej norm obszarowych.

§ 2. 1. Gospodarstwa hodowlane mogą obejmować do 20 ha użytków, jeżeli użytki te należą do V i VI-ej kl., a obszar pastwisk przekracza 30% ogólnego obszaru gospodarstwa.

2. Na terenach górskich gospodarstwa hodowlane mogą obejmować do 20 ha użytków bez względu na ich klasę.

§ 3. 1. Obszar użytków w działkach osadników rybackich nie może przekraczać 3 ha.

2. Obszar użytków w działkach dla rzemieślników wiejskich nie może przekraczać 2 ha.

3. Obszar użytków w pozostałych kategoriach działek pracowniczych nie może przekraczać 1 ha.

§ 4. 1. Poza użytkami w rozmiarze określonym w § 1—3 w skład gospodarstw i działek mogą wchodzić nieużytki właściwe o obszarze nieprzekraczającym 30%, a dla gospodarstw hodowlanych — 10% użytków w tych gospodarstwach lub działkach.

2. Za nieużytki właściwe uważa się nieużytki w rozumieniu pkt. E tabeli klas gruntów, wymienionej w § 1 ust. 2.

§ 5. W razie, gdy tworzone gospodarstwa mają się składać z różnych klas gruntów przy określeniu ich obszaru należy przyjąć następujący wzajemny stosunek gruntów poszczególnych klas:

1 ha I i II kl. = $1\frac{1}{4}$ III i IV kl. = $1\frac{2}{3}$ V i VI kl.
1 ha III i IV kl. = $1\frac{1}{4}$ V i VI kl.

Minister: wz **L. Rzendowski**

87

ZARZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 12 września 1951 r.

Nr UR/R II. 1/10/51

w sprawie regulacji gospodarstw osadniczych na obszarze Ziem Odzyskanych.

I. Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Ilekroć zarządzenie niniejsze powołuje się na „dekret" bez bliższego jego określenia, oznacza to dekret z dnia 6 września 1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziem Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 340).

2. Pojęcie regulacji rolnych w rozumieniu niniejszego zarządzenia obejmuje:

1) przeprowadzenie czynności potrzebnych do wydania decyzji związanych z:
   a) ustaleniem granic gospodarstw rolnych (działek), stosownie do art. 6, ust. 1 dekretu,
   b) zmianą granic gospodarstw rolnych (działek) stosownie do art. 7 ust. 1 dekretu,
   c) powiększeniem lub zmniejszeniem tych gospodarstw w myśl art. 7 ust. 2 i 3 dekretu,

d) określeniem granic tej części gospodarstw, obejmujących ponad 15 względnie 20 ha. użytków, która przeszła na własność osób wymienionych w art. 2 dekretu,
e) klasyfikacją gruntów dla ustalenia szacunku gospodarstw stosownie do art. 6 ust. 1 dekretu,
f) wydzieleniem w razie potrzeby gruntów na uzupełnienie gospodarstw osadniczych w sąsiednich gromadach.

2) przeprowadzenie czynności związanych z pracami wymienionymi w pkt 1, a dotyczących:
a) wydzielenia gruntów na cele publiczne i społeczne w myśl art. 7 dekretu z dn. 6 września 46 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. W. M. Gdańska,
b) określenia gruntów, które powinny być przekazane Państwowym Gospodarstwom Rolnym i spółdzielniom produkcyjnym,
c) wydzielenia nowych gospodarstw osadniczych z gruntów pozostałych do dyspozycji (gospodarstwa dyspozycyjne),
d) wymiany gruntów w trybie art. 1 pkt. 3 dekretu z dn. 28 listopada 45 r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej i osadnictwa (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 321).

II. Zasady regulacji gospodarstw.

§ 2. 1. Przesuwanie (zmiana) granic gospodarstw osadniczych (§ 1 ust. 2 pkt. 1, lit. b) jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy zachodzi potrzeba:
1) usunięcia uciążliwej szachownicy między gruntami osadniczymi i Państwowych Gospodarstw Rolnych lub między gruntami samych osadników.
2) dokonania przesunięć w stanie posiadania gruntów w przypadku nadmiernej odległości pól od zagród poszczególnych osadników.

2. Jeżeli jednak nie zachodzi uciążliwa szachownica między gruntami osadniczymi i Państwowych Gospodarstw Rolnych przesuwanie granic może być dokonywane na wniosek lub na skutek skarg osadników. Zasadą powinno być jak najmniejsze naruszenie dotychczasowego stanu posiadania osadników bez ich zgody.

§ 3. 1. Przesuwanie granic gospodarstw osadniczych w przypadkach przewidzianych w § 2, należy przeprowadzić z uwzględnieniem interesów tak Państwowych Gospodarstw Rolnych jak i osadników.

2. Przy przesuwaniu granic można wyrównywać zbyt rażące różnice w jakości gleby poszczególnych gospodarstw.

§ 4. 1. Przy przesuwaniu granic należy dążyć, aby grunty orne poszczególnych gospodarstw objęte były jedną obwodnicą.

2. Wydzielanie gruntów ornych w więcej niż w dwóch działkach może mieć miejsce tylko w należycie uzasadnionych przypadkach.

§ 5. W przypadku, gdy osadnik posiada grunty orne w kilku działkach, przy regulacji granic jego gruntów należy wybrać jedną z tych działek — w miarę możności według życzenia osadnika i wydzielić mu grunty w zamian za pozostałe działki przy granicach działki wybranej.

§ 6. Położenie i wielkość działek siedliskowych nie powinna w zasadzie ulec zmianie.

Przesunięcie granic siedliska może nastąpić tylko w przypadku, jeżeli są warunki na poprawienie kształtu lub wielkości działek w zasadzie bez pogorszenia usytuowania działek siedliskowych innych osadników.

§ 7. 1. Przeniesienie osadnika na inną działkę siedliskową może nastąpić tylko za jego zgodą i aprobatą Ministerstwa Rolnictwa. Stosować takie przeniesienia można tylko wówczas, gdy jest to konieczne dla gospodarki uspołecznionej, jak np. dla stworzenia odpowiedniej bazy budynkowej dla Państwowych Gospodarstw Rolnych lub Państwowych Ośrodków Maszynowych.

2. W przypadku braku zgody osadnika na przeniesienie, a jego działka siedliskowa niezbędna jest dla gospodarki uspołecznionej — przejęcie tej działki od osadnika może nastąpić jedynie na zasadach i w trybie przepisów o przekazywaniu i nabywaniu nieruchomości na cele wykonania narodowych planów gospodarczych.

§ 8. 1. Gospodarstwa, które przeszły na własność osadnika na podstawie dekretu wymienionego w § 1 ust. 1 mogą być w myśl art. 7 tego dekretu za zgodą ich właściciela powiększane lub zmniejszane.

2. Powiększenie gospodarstwa może nastąpić w granicach norm określonych zarządzeniem Ministra Rolnictwa z dn. 11 września 1951 r. Nr UR/Z. I. 1/6/51 w sprawie norm obszarowych gospodarstw rolnych (działek) tworzonych z gruntów, przeznaczonych na osadnictwo rolnicze na obszarze Z. O. i b. Wolnego Miasta Gdańska.

3. Zmniejszenie gospodarstwa może nastąpić na wniosek osadnika w przypadku, gdy osadnik nie uprawia jeszcze wszystkich gruntów i zachodzi obawa, że nie jest w możności zagospodarować ich w całości, a przy tym:
a) zabudowania, wchodzące w skład gospodarstwa, będą współmierne w stosunku do zmniejszonego obszaru,
b) istnieje możliwość racjonalnego wykorzystania gruntów, o które gospodarstwo zostałoby pomniejszone, a w szczególności, gdy na grunty te reflektują osadnicy, mający gospodarstwa poniżej norm obszarowych.

4. W przypadku, gdy nie ma pewności zagospodarowania gruntów, o które gospodarstwo zostałoby pomniejszone — nie należy w żadnym przypadku, nawet pomimo wniosku osadnika — zmniejszać obszaru gospodarstwa.

§ 9. 1. Przy regulacji gruntów, należy w zasadzie wydzielać grunty na cele publiczne i społeczne wg norm obszarowych dotychczas stosowanych. Jednakże grunty powinny być wydzielane tylko w tym przypadku, gdy są lub będą niezbędne na te cele w okresie realizowania planu 6-letniego, co powinno być stwierdzone przez W.K.P.G. oraz gdy istnieje pewność zagospodarowania tych gruntów do czasu ich urządzenia lub zabudowy.

2. Należy zaniechać dotychczasowej praktyki wydzielania gruntów na cele, które mają być realizowane w terminach jeszcze nie ustalonych jak np. na ośrodek gospodarczy dla nie istniejącej spółdzielni produkcyjnej.

§ 10. Gospodarstwa dyspozycyjne (§ 1 ust. 2 pkt. 2 lit. c) można tworzyć tylko w tych przypadkach, gdy wiącza się do nich budynki, nadające się do niezwłocznego zamieszkania, remontu lub odbudowy.

§ 11. W razie, gdy w regulowanej gromadzie istnieje odpowiedni zapas ziemi, można wydzielać grunty na uzupełnienie gospodarstw osadniczych w sąsiednich gromadach, jeżeli gospodarstwa te obejmują grunty poniżej norm obszarowych, a ich właściciele życzą sobie powiększenia swych gospodarstw w granicach norm.

§ 12. 1. Wszystkie grunty, które nie wejdą w skład gospodarstw osadniczych tej gromady i gromad sąsiednich oraz nie zostaną przeznaczone na cele publiczne lub społeczne albo na osadnicze gospodarstwa dyspozycyjne, stanowią nadwyżki gruntowe.

2. Jeżeli w gromadzie, w której nie zachodzi potrzeba przesuwania granic gospodarstw osadniczych, znajduje się nadwyżka gruntowa o obszarze przekraczającym 50 ha. w jednej obwodnicy, lub o obszarze poniżej 50 ha., lecz usytuowanej przy granicy gruntów Państwowych Gospodarstw Rolnych — nadwyżka ta zostaje przeznaczona dla Państwowych Gospodarstw Rolnych.

3. W przypadku, gdy oprócz nadwyżki, o której mowa w ust. 2, w gromadzie znajduje się kilka innych kompleksów gruntowych o takim samym charakterze, których obszary nie przekraczają 50 ha, należy wystąpić do Ministerstwa Rolnictwa w myśl przepisu § 34 ust. 2, niniejszego zarządzenia.

4. Jeżeli w gromadzie, graniczącej z gruntami Państwowych Gospodarstw Rolnych, zachodzi potrzeba przesunięcia granic gospodarstw osadniczych, nadwyżki gruntowe należy w zasadzie wydzielać przy granicy gruntów Państwowych Gospodarstw Rolnych niezależnie od obszaru tych nadwyżek.

5. W przypadku, gdy gromada w której zachodzi potrzeba przesunięcia granic gospodarstw osadniczych, nie graniczy z gruntami Państwowych Gospodarstw Rolnych, nadwyżki gruntowe przydziela się Państwowym Gospodarstwom Rolnym tylko w tym przypadku, jeżeli łączny obszar gruntów stanowiący nadwyżki gruntowe, przekracza 50 ha oraz jest możliwość wydzielenia przynajmniej jednego kompleksu w jednej obwodnicy o obszarze powyżej 50 ha.

6. Nadwyżki gruntowe w kompleksach o obszarze poniżej 50 ha, których nie można przeznaczyć dla Państwowych Gospodarstw Rolnych, przekazuje się we właściwym trybie spółdzielniom produkcyjnym, jeżeli zarządy tych spółdzielni wyrażą zgodę na przejęcie tych nadwyżek i zagospodarowanie ich w najbliższym roku gospodarczym.

7. Czynności związane z wydzieleniem nadwyżek dla Państwowych Gospodarstw Rolnych, powinny być dokonywane w porozumieniu z właściwymi władzami Państwowych Gospodarstw Rolnych.

Przy czynnościach tych należy mieć na uwadze względy gospodarcze zarówno Państwowych Gospodarstw Rolnych jak i wsi.

8. Jeżeli Państwowe Gospodarstwa Rolne nie dają pełnej gwarancji zagospodarowania lub nie zagospodarowały już wy-

dzielonych nadwyżek gruntowych — należy fakty te zgłaszać do Ministerstwa Rolnictwa.

§ 13. 1. Jeżeli nadwyżki gruntowe przeznaczone dla Państwowych Gospodarstw Rolnych, nie mogą być zagospodarowane w najbliższym roku gospodarczym, grunty te, do czasu zagospodarowania ich przez Państwowe Gospodarstwa Rolne, należy oddać spółdzielniom produkcyjnym, osadnikom lub autochtonom tytułem dzierżawy, czy też w ramach przepisów o likwidacji odłogów.

2. W sposób wymieniony w ust. 1 należy również zagospodarować nadwyżki, jeżeli nie ma warunków do przekazania ich Państwowym Gospodarstwom Rolnym lub spółdzielniom produkcyjnym.

III. Postępowanie.

§ 14. 1. Przeprowadzanie regulacji gruntów należy do zakresu działania prezydiów powiatowych rad narodowych.

2. Przed przystąpieniem do regulacji, kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej lub w jego zastępstwie kierownik referatu urządzeń rolnych, zwołuje ogólne zebranie gromady dla rozpatrzenia miejscowych warunków i wysłuchania opinii co do zakresu regulacji, po czym sporządza:

a) szkic odręczny obszaru regulacji,
b) opis tego obszaru oraz
c) wykaz uczestników regulacji.

3. Grunty autochtonów bez zgody ich właścicieli nie mogą być włączone do obszaru regulacji.

§ 15. Dla każdego obszaru, objętego jednym postępowaniem regulacyjnym prezydium powiatowej rady narodowej zarządza w terminie 7-dniowym wybory rady uczestników regulacji spośród uczestników regulacji w liczbie 3-ch członków oraz 3-ch zastępców.

§ 16. 1. Rada uczestników jest organem opiniodawczym w sprawach, związanych z klasyfikacją gruntów, ułożeniem szczegółowego projektu regulacji oraz ustaleniem warunków objęcia gruntów w posiadanie.

2. Ponadto rada uczestników załatwia wszelkie sprawy o charakterze administracyjno-gospodarczym, a w szczególności sprawę dostarczania przez uczestników regulacji potrzebnych świadczeń rzeczowych i robocizny jak:

1) odpowiedni lokal z opałem i światłem na mieszkanie dla osób zatrudnionych na gruncie z polecenia władz,
2) odpowiedni lokal z opałem i światłem na kancelarię mierniczego (kreślarnia),
3) robocizna piesza i konna, niezbędna przy wykonywaniu prac regulacyjnych na gruncie,
4) niezbędny materiał potrzebny przy pracach pomiarowych (pale drewniane na znaki pomiarowe i graniczne),
5) wszelką inną pomoc, która się okaże potrzebna przy wykonywaniu prac pomiarowych.

3. Rozmiar tych świadczeń ustala prezydium powiatowej rady narodowej

§ 17. 1. Prace techniczne, związane z regulacją gruntów, wykonuje mierniczy delegowany przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Prace te należy wykonywać na odpowiednim podkładzie geodezyjnym.

3. Za podkład geodezyjny do sporządzenia szczegółowego projektu regulacji mogą służyć istniejące plany scaleniowe, parcelacyjne, katastralne, fotomapy i inne odpowiadające dokładności wymaganej w postępowaniu technicznym.

4. W przypadku braku planów należy dokonać pomiaru bądź metodą bezpośredniego pomiaru, bądź za pomocą fotozdjęć.

§ 18. 1. Po zapoznaniu się z miejscowymi warunkami mierniczy dokonuje następujących czynności:

1) przeprowadza reambulację istniejącego podkładu geodezyjnego lub identyfikację (utożsamienie) podkładu aerofotogrametrycznego (fotomap), względnie pomiar gruntów,
2) przeprowadza klasyfikację gruntów wg zasad, zawartych w rozdziale IV,
3) przeprowadza pomiar gospodarstw, posiadanych przez osadników i oblicza powierzchnię tych gospodarstw.

4. opracowuje w porozumieniu z radą uczestników regulacji wytyczne do szczegółowego projektu regulacji z uwzględnieniem projektu ewentualnych powiększeń lub pomniejszeń gospodarstw w myśl art. 4 i 7 dekretu.

§ 19. 1. O wykonaniu czynności przewidzianych w § 18 mierniczy zawiadamia kierownika wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej, który w porozumieniu z mierniczym wyznacza termin swego zjazdu na grunt oraz powiadamia o tym terminie prezydium wojewódzkiej rady narodowej i radę uczestników regulacji.

Zamiast kierownika wydziału rolnictwa i leśnictwa, na grunt może zjechać kierownik referatu urządzeń rolnych tego wydziału.

2. Po przybyciu na teren gromady, kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa, lub w jego zastępstwie kierownik referatu urządzeń rolnych dokonuje następujących czynności:

1) zapoznaje się z dotychczasowym stanem posiadania,
2) rozpatruje życzenia zainteresowanych co do powiększenia dotychczasowego obszaru gospodarstw,
3) ustala wraz z mierniczym wytyczne do szczegółowego projektu regulacji, które powinny zawierać między innymi następujące wskazania:
   a) w jakim stopniu mogą ulec zmianom granice dotychczasowego stanu posiadania,
   b) w jakich gospodarstwach można zwiększyć dotychczasowy obszar zgodnie z życzeniem osadników,
   c) w ilu działkach wydzielać poszczególne użytki,
   d) jakie budynki lub ich części należy uznać za potrzebne do prowadzenia gospodarstwa (art. 2 ust. 2 i art. 4 dekretu),
   e) na jakie cele publiczne lub społeczne i w jakim rozmiarze należy wydzielić grunty,
   f) jakie budynki mogą być przeznaczone dla gospodarstw dyspozycyjnych,
   g) na jakich partiach obszaru regulacji wydzielać gospodarstwa dyspozycyjne,
   h) komu przydzielać i jak lokalizować nadwyżki gruntowe.

3. Wytyczne do szczegółowego projektu regulacji należy podać do wiadomości radzie uczestników regulacji.

§ 20. 1. Na podstawie wytycznych do szczegółowego projektu regulacji oraz kwestionariusza życzeń poszczególnych uczestników, mierniczy przystępuje do opracowania projektu regulacji.

2. Szczegółowy projekt regulacji należy oprzeć na sieci dróg istniejących odpowiednio skorygowanej (w porozumieniu z władzami drogowymi) w sensie jej przydatności dla komunikacji ogólnej i obsługi poszczególnych działek.

§ 21. 1. O zakończeniu czynności związanych z opracowaniem i wniesieniem prowizorycznym na grunt szczegółowego projektu regulacji oraz opracowaniu protokółu zawierającego warunki objęcia w posiadanie, mierniczy zawiadamia wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium wojewódzkiej rady narodowej, który, nie później niż w ciągu 2-ch tygodni od daty otrzymania zawiadomienia deleguje inspektora na grunt.

2. Inspektor obowiązany jest sprawdzić, czy projekt jest sporządzony racjonalnie pod względem gospodarczym, a ponadto czy jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi i niniejszym zarządzeniem.

3. O dokonaniu tych czynności inspektor umieszcza odpowiednią klauzulę na dokumentach pomiarowych.

§ 22. 1. Po inspekcji kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej w porozumieniu z mierniczym wyznacza termin okazania szczegółowego projektu regulacji uczestnikom tej regulacji.

2. O terminie okazania projektu kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa zawiadamia wydział rolnictwa i leśnictwa prezydium wojewódzkiej rady narodowej oraz uczestników regulacji conajmniej na 7 dni przed tym terminem.

§ 23. Projekt okazuje w obecności mierniczego kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa, względnie osoba przez niego upoważniona.

Przy okazaniu projektu powinny być dokonane następujące czynności:

1) przyjęcie oświadczeń uczestników regulacji,
2) rozpatrzenie skarg,
3) wprowadzenie ewentualnych poprawek,
4) spisanie protokółu okazania projektu,
5) omówienie z uczestnikami regulacji warunków objęcia w posiadanie nowozaprojektowanych działek oraz podpisania protokółu ustalającego te warunki przez członków rady uczestników regulacji, mierniczego i kierownika wydziału rolnictwa i leśnictwa lub osobę przez niego upoważnioną do okazania projektu regulacji.

§ 24. Jeżeli w gromadzie zagospodarowanej nie zachodzi potrzeba przesuwania granic gospodarstw osadniczych — czynności regulacyjne polegać będą tylko na reambulacji i dodatkowych pomiarach, niezbędnych do sporządzania dowodów pomiarowych dla oszacowania i zahipotekowania, a gdy nie ma żadnych dowodów pomiarowych — na dokonaniu pomiaru gruntów i klasyfikacji.

§ 25. 1. Projekt regulacji powinien być rozpatrzony i zaopiniowany przez powiatową komisję ziemską, po czym ulega akceptacji przez prezydium powiatowej rady narodowej.

2. W przypadku, gdy projekt przewiduje wymianę gruntów na podstawie dekretu z dnia 28.11. 1945 r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej, projekt regulacji w tym zakresie akceptuje również prezydium wojewódzkiej rady narodowej i stosownie do upoważnienia zawartego w piśmie Ministra Rolnictwa i Ref Rol. z dnia 17.7 1948 r. Nr UR/2. VII-0/6 — wydaje orzeczenie o przejęciu gruntów prywatnych i wydzieleniu wzamian za te grunty ekwiwalentu.

§ 26. Jeżeli w regulowanej gromadzie równocześnie została zorganizowana spółdzielnia produkcyjna i zachodzi konieczność wydzielenia gruntów dla tej spółdzielni, to, aby uniknąć dokonywania następnie wymiany gruntów w myśl dekretu z dnia 16.8. 1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 367) — należy wydzielić grunty spółdzielni produkcyjnej w toku regulacji, kierując się odpowiednimi zasadami zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 16.8 1951 r. o wymianie gruntów dla spółdzielni produkcyjnych.

§ 27. 1. Po zaakceptowaniu projektu w myśl § 25, prezydium powiatowej rady narodowej wydaje orzeczenia o wykonaniu aktów nadania, po czym po uprawomocnieniu się tych orzeczeń, kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa wprowadza uczestników regulacji w posiadanie nowowydzielonych działek.

2. Po wprowadzeniu w posiadanie, miedze powinny być przeorane przez uczestników regulacji pod kierownictwem mierniczego. Betonowe znaki graniczne w dowolnej ilości mogą być postawione jedynie na koszt zainteresowanych.

§ 28. Ostateczne dowody pomiarowe powinny zawierać plany i rejestry oraz inne dokumenty pomiarowe zarówno dla dokonania wpisów w księgach wieczystych jak i dla służby geodezyjnej.

IV. Klasyfikacja gruntów.

§ 29. Klasyfikuje się wszystkie grunty, położone na obszarze regulacji.

§ 30. 1. Klasyfikację gruntów należy przeprowadzać na podstawie tabeli klas gruntów, załączonej do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 22 listopada 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 471).

2. Przy pracach klasyfikacyjnych na gruncie powinny być przestrzegane tymczasowe wskazówki w sprawie prac klasyfikacyjnych, związanych z przebudową ustroju rolnego z dn. 11.7. 1947 r., przy jednoczesnym stosowaniu uproszczeń, polegających na:

a) posługiwaniu się tylko niezbędną ilością odkrywek, umożliwiających stwierdzenie wyraźnych różnic jakościowych gleb,
b) ustaleniu klas na podstawie właściwości produkcyjnych gleb,
c) zaniechaniu wyznaczenia na gruncie przebiegu linii klasyfikacyjnych, a wykreśleniu tych linii odrazu na szkicu, posiłkując się charakterystycznymi punktami w terenie,
d) wykorzystaniu materiałów, uzyskanych w związku z klasyfikacją, przeprowadzoną dla celów podatku gruntowego, jeżeli materiały te po sprawdzeniu na gruncie, okażą się prawidłowe,
e) sporządzeniu protokółu bez opisu profilów glebowych.

§ 31. 1. Klasyfikacji gruntów nie należy przeprowadzać, jeżeli są materiały klasyfikacyjne, nadające się do wykorzystania.

2. Do takich materiałów zalicza się:
1) podkłady klasyfikacyjne, wykonane w oparciu o niemiecką klasyfikację punktową z roku 1934,
2) podkłady klasyfikacyjne, sporządzone na podstawie ustawy z dnia 26.3 1935 r. o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego,
3) plany regulacyjne, wykonane po wojnie.

3. Sposób przejścia z klasyfikacji punktowej (ust. 2 pkt. 1 na klasyfikację 6-cioklasową, podany będzie odrębnie.

4. Jeżeli na planach regulacyjnych wykonanych po wojnie (ust. 2 pkt. 3) klasyfikację uwidoczniono w 3-ch klasach szacunkowych, należy uzupełnić ją do 6-ciu klas, bądź na podstawie odpowiednich materiałów klasyfikacyjnych (ust. 2, pkt. 1 i 2), bądź przez bezpośrednie badanie konturów na gruncie.

§ 32. 1. Prezydia powiatowych rad narodowych powołują komisje dla przeprowadzenia klasyfikacji gruntów na obszarze regulacji.

2. W skład komisji wchodzi mierniczy delegowany przez prezydium wojew. rady narodowej, jako przewodniczący oraz członek prezydium gminnej rady narodowej, sołtys, członek zarządu miejscowego koła gromadzkiego Związku Samopomocy Chłopskiej i agronom prezydium powiatowej rady narodowej — jako członkowie.

3. Uchwały komisji zapadają większością głosów, zaś przy równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

4. W razie potrzeby prezydia pow. rad narodowych powołują rzeczoznawców.

5. Z czynności klasyfikacyjnych sporządza się szczegółowy protokół oraz załącza się do niego szkic gruntów. Protokół i szkic podpisują: przewodniczący i członkowie.

6. Jeżeli przewodniczący stwierdzi, że komisja większością głosów powzięła decyzję o klasyfikacji gruntów niezgodną z faktycznym stanem w terenie i z obowiązującymi przepisami — przewodniczący powinien odwołać się w tej sprawie do prezydium powiatowej rady narodowej przesyłając odpis odwołania do prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

7. Celem stwierdzenia, czy wyniki prac klasyfikacyjnych zgodne są ze stanem na gruncie, a w szczególności czy nie zostały tendencyjnie obniżone — Ministerstwo Rolnictwa powołuje komisję, której zadaniem będzie sprawdzanie klasyfikacji w terenie.

V. Przepisy końcowe.

§ 33. 1. Pracami regulacyjnymi należy stopniowo objemować wszystkie dotychczas nieuregulowane gromady na całym obszarze Ziem Zachodnich, nie wyłączając pasa granicznego i strefy nadgranicznej.

2. W pierwszej kolejności do planu prac należy włączyć regulacje już rozpoczęte i gromady całkowicie zasiedlone lub posiadające zapas ziemi oraz budynki nadające się do zamieszkania niezwłocznie względnie po dokonaniu remontu, lub odbudowy czyli gromady posiadające warunki na utworzenie nowych gospodarstw dla osadników.

Jeżeli gromada jest słabo zasiedlona a Państwowe Gospodarstwa Rolne lub spółdzielnie produkcyjne nie mogą objąć gruntów nie zagospodarowanych, jak również nie ma możliwości natychmiastowego sprowadzenia nowych osadników, regulację gruntów w tej gromadzie należy przeprowadzić w następnej kolejności.

Natomiast w przypadku zorganizowania na terenie takiej gromady spółdzielni produkcyjnej oraz konieczności wydzielenia gruntów dla spółdzielni — należy rozpocząć prace regulacyjne w pierwszej kolejności.

§ 34. 1. Projekty regulacyjne wykonane na planie, a nie wniesione na grunt przed wydaniem niniejszego zarządzenia należy sprawdzić, czy są zgodne z niniejszym zarządzeniem, a w przypadku niezgodności — przerobić.

2. Regulacje całkowicie zakończone (grunty objęte w posiadania i zagospodarowane) można przerobić, stosując przepisy niniejszego zarządzenia, tylko w tym przypadku, jeżeli w gromadzie uregulowanej są nadwyżki, które, celem utworzenia racjonalnego kompleksu gruntów, przeznaczonego do zagospodarowania przez Państwowe Gospodarstwa Rolne, należy zgrupować w dogodnym miejscu. Regulację taką można rozpocząć tylko za zgodą Ministerstwa Rolnictwa.

3. Do wniosków o wyrażenie zgody należy dołączyć szczegółowe uzasadnienie oraz szkice ilustrujące stan rzeczy.

§ 35. Przy układaniu planu prac należy przewidzieć terminy rozpoczęcia prac w poszczególnych obiektach.

Terminy te powinny być podane do wiadomości prezydium gminnej rady narodowej.

Plan prac powinien być być ułożony w ten sposób, by prace regulacyjne były zakończone jaknajwcześniej, nie później jednak niż przed wiosną 1953 r.

§ 36. 1. W gromadach, uregulowanych przed wydaniem niniejszego zarządzenia, a posiadających nadwyżki gruntowe, których Państwowe Gospodarstwa Rolne, lub spółdzielnie produkcyjne nie będą mogły zagospodarować w najbliższym roku gospodarczym, nadwyżki te za zgodą osadników, posiadających gospodarstwa w obszarze poniżej norm obszarowych, mogą być obrócone na uzupełnienie tych gospodarstw do norm obszarowych.

2. Jeżeli osadnicy nie zechcą wziąć tych gruntów na własność, należy je oddać do zagospodarowania na zasadach określonych w § 13.

§ 37. Prace regulacyjne powinny być wykonywane personelem własnym resortu Rolnictwa.

§ 38. Mierniczy przy wykonywaniu swoich czynności, związanych z regulacją gruntów, powinien być w ścisłym kontakcie z radą regulacyjną i w razie potrzeby odwoływać się do prezydium powiatowej rady narodowej.

Minister: wz. **L. Rzendowski**

88

ZARZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 13 września 1951 r.

Nr UR/Z. III. 1/15/51

w sprawie oszacowania i zahipotekowania gospodarstw na obszarze Ziem Odzyskanych.

Uchyla się zarządzenie z dnia 5.5 1950 r. Nr UR/PO. VI. 7/2/50, w sprawie oszacowania gospodarstw oraz zarządzenie z dnia 28.2. 51 r. Nr UR/Z. II. 7/2/51 w sprawie akcji oszacowania i zahipotekowania gospodarstw.

W sprawie oszacowania i zahipotekowania gospodarstw zarządza się, co następuje:

I. Oszacowanie.

1. Należy przystąpić niezwłocznie do oszacowania gospodarstw, które przeszły na własność osadników z mocy dekretu z dnia 6 września 1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziem Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 340) jeżeli gospodarstwa te zostały uregulowane.

Gospodarstwa, wymagające regulacji lub sporządzenia niezbędnych dowodów pomiarowych dla oszacowania i zahipotekowania, należy szacować w miarę postępu tych prac.

2. Prace szacunkowe należy dokonać na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 22 listopada 1947 (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 471) i z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie zasad i trybu zaliczania gromad do stref ekonomicznych. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 294) oraz zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 24 maja 1950 r. Nr UR/Z. VI. 7/10/50.

3. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę gospodarstw do oszacowania w br., położonych na obszarze województwa, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej sporządzi terminarz prac w poszczególnych powiatach. Prezydia powiatowych rad narodowych w oparciu o ten terminarz ustalą terminy oszacowania gospodarstw w poszczególnych gromadach.

Prace szacunkowe powinny objąć wszystkie gospodarstwa osadników na terenie danej gromady.

4. Do prac związanych z oszacowaniem należy przystąpić w ramach istniejących kredytów. Szacunek gospodarstw należy w zasadzie powierzać stałym pracownikom zatrudnionym przy tych pracach, nad którymi będzie można roztoczyć systematyczną kontrolę i odpowiednio ich instruować.

W tym celu należy wykorzystać wszystkie nie obsadzone etaty w prezydiach tak powiatowych jak i wojewodzkich rad narodowych.

W przypadku dużego rozmiaru prac w stosunku do ilości pracowników, prace te można będzie zlecić do wykonania osobom spoza personelu prezydium, w ramach umów o dzieło, na podstawie odrębnego zarządzenia Ministerstwa na wniosek prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

5. Przy dokonywaniu szacunku należy wykorzystać istniejące druki protokółów.

6. Należy natychmiast nawiązać kontakt z oddziałami wojewódzkimi Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i zapoznać ich z planem prac szacunkowych w poszczególnych powiatach w celu przygotowania i dostarczenia materiałów dotyczących oszacowania budynków.

Należy spowodować, ażeby powiatowe organa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych nadsyłały w odpowiednich terminach wyciągi z szacunku zabudowań. co zapewni wykonanie prac w zakresie oszacowaina gospodarstw wg planu.

7. Należy również mieć na względzie oszacowanie specjalnych składników gospodarstwa (jak np. drzewostany). W tym celu należy powiadomić zawczasu rzeczoznawców powołanych do oszacowania specjalnych składników gospodarczych o planie prac z zakresu ich czynności, ażeby tok prac szacunkowych nie uległ z tego powodu zahamowaniu.

8. Jeżeli osadnik, będący członkiem spółdzielni produkcyjnej nie życzy sobie otrzymać budynków gospodarczych i inwentarzy martwych, ceny tych budynków i inwentarzy nie należy uwzględniać przy szacunku gospodarstwa. Budynki te i inwentarze powinna przejąć spółdzielnia produkcyjna.

Wspomniane budynki i inwentarze należy oszacować oraz przekazać spółdzielni produkcyjnej protokółem zdawczo-odbiorczym.

Parcele pod takimi budynkami, o ile nie wchodzą w skład działki przyzagrodowej lub dają się z niej racjonalnie wydzielić, należy wyłączać z gospodarstwa osadnika przy ustalaniu granic tego gospodarstwa oraz przekazać spółdzielni wraz z budynkami w trybie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10.2 1951 r. w sprawie przekazywania rolniczym spółdzielniom produkcyjnym nieruchomości rolnych, stanowiących własność Państwa (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 77).

II. Zahipotekowanie (wpisy prawa własności w księgach wieczystych).

1. Należy niezwłocznie przystąpić do hipotekowania gospodarstw uregulowanych i oszacowanych, nie wyłączając gospodarstw położonych w obrębie pasa granicznego. W następnej kolejności należy rozpocząć hipotekowanie gospodarstw uregulowanych, które oszacowane zostaną w roku bieżącym.

2. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę gospodarstw do zahipotekowania w roku bieżącym, położonych na obszarze województwa — prace należy rozłożyć równomiernie do końca b.r.

Na podstawie ustalonej liczby gospodarstw, prezydium sporządzi terminarz prac w poszczególnych powiatach. Prezydia powiatowych rad narodowej w oparciu o ten terminarz ustalą terminy zahipotekowania gospodarstw w poszczególnych gromadach.

Terminy te należy podać do wiadomości zainteresowanych oraz dopilnować, aby prace wykonane zostały w wyznaczonym czasokresie.

3. Przy zahipotekowaniu gospodarstw należy wykorzystać zapas istniejących druków, ksiąg wieczystych i teczek do tych ksiąg.

Jeżeli zapas ten byłby niewystarczający do wykonania podanego planu, należy natychmiast nadesłać do Ministerstwa zapotrzebowanie niezbędnej ilości druków i ksiąg wieczystych.

4. Niezwłocznie należy nawiązać kontakt z właściwymi sądami (Oddziałami Ksiąg Wieczystych). które wykonywać będą prace związane z zahipotekowaniem. Sądom tym należy podać do wiadomości plany prac łącznie z terminarzem, celem sharmonizowania pracy władz ziemskich i sądów.

Minister: wz. **L. Rzendowski**

89

ZARZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 16 sierpnia 1951 r.

w sprawie wymiany runtów dla spółdzielń produkcyjnych.

Dotychczasowe doświadczenia w zakresie wymiany gruntów dla spółdzielń produkcyjnych wykazały, że brak jednolitych przepisów regulujących w sposób prosty i zrozumiały postępowanie w sprawie wymiany prowadziły do wypaczeń i łamania praworządności oraz niejednokrotnie stwarzały warunki utrudniające pracę spółdzielni produkcyjnej.

Wymiana gruntów w gromadach, w których zorganizowały się spółdzielnie produkcyjne nie może osłabiać sojuszu robotniczo-chłopskiego, a winna wzmocnić więź członków spółdzielni z chłopami indywidualnymi.

Wymianę gruntów należy tak przeprowadzać, ażeby jaknajmniej przesuwać granice gruntów indywidualnych chłopów i zapewnić powstawanie zdrowej gospodarki spółdzielczej, oraz aby wskutek tej wymiany nie ucierpiała produkcja rolna.

W wypadku istnienia podobnych warunków techniczno-gospodarczych należy wymianą obejmować w pierwszej kolejności gospodarstwa kułackie, ażeby w ten sposób wymiana objęła jaknajmniejszą ilość gospodarstw.

Mając na uwadze zachowanie tych podstawowych warunków wymiany gruntów w oparcui o przepisy dekretu z dnia 16.8 1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 367), zarządzam, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

1. Każdy kto posiada grunty na obszarze poddanym wymianie jest uczestnikiem wymiany i w wyniku tej wymiany, otrzymuje z tego obszaru inne grunty o równej wartości w zamian za grunty dotychczas posiadane.

2. Wymianą gruntów mogą być w zasadzie objęte tylko grunty orne, łąki, pastwiska, wody nadające się do zagospodarowania rybnego oraz nieużytki.
3. Nie podlegają wymianie grunty pod budynkami i podwórzami, winnice oraz grunty z eksploatowanymi pokładami torfu i innymi kopalinami.
4. Mogą być poddawane wymianie lasy, sady, ogrody, chmielniki oraz grunty pod uprawą wikliny, o ile istnieje możliwość wydzielenia gruntów zamiennych o tym samym charakterze i rodzaju.

W przypadku niemożności wydzielenia takich gruntów zamiennych, grunty o których mowa w ust. poprzednim, mogą być poddane wymianie tylko wówczas, gdy ich posiadacz wyrazi zgodę na otrzymanie innego rodzaju równoważnika.
5. Wymianę gruntów należy przeprowadzać tylko wówczas, gdy po zbadaniu okaże się, że prowadzenie gospodarki zespołowej bez wymiany gruntów jest niemożliwe oraz „na żądanie przynajmniej połowy posiadaczy tych gruntów" (art. 11, ust. 1), a w ich liczbie niemniej niż 12 członków spółdzielni, którzy są na tym obszarze posiadaczami odrębnych samodzielnych gospodarstw.

Liczba gospodarstw indywidualnych objętych wymianą nie może być większa od ilości członków spółdzielni produkcyjnej, którzy są na obszarze wymiany posiadaczami odrębnych samodzielnych gospodarstw.

W przypadkach przewidzianych art. 11 ust. 2 i 3, wymiana gruntów nastąpić może po uprzednim wyrażeniu zgody przez Ministerstwo Rolnictwa.
6. W przypadku stwierdzenia konieczności wymiany gruntów należy stosować następujące wytyczne:
a) wymianą należy obejmować jaknajmniejszą ilość gospodarstw indywidualnych,
b) nie należy rozdrabniać indywidualnych gospodarstw mało i średniorolnych, a w zamian za objęte wymianą grunty gospodarstw kułackich wydzielać im takie równoważniki, które umożliwiłyby utrzymanie produkcji tych gospodarstw na poprzednim poziomie,
c) obszarem wymiany należy objąć wszystkie grunty członków spółdzielni produkcyjnej w danej gromadzie oraz grunty tych gospodarstw lub ich części, które ze względu na swe położenie wymagają wymiany.

Do wymiany gruntów włącza się wszystkie grunty członka spółdzielni, które w momencie podpisania deklaracji członkowskiej są w jego użytkowaniu. W rejestrze wkładów należy wykazać jaki jest tytuł posiadania gruntów użytkowanych przez członka spółdzielni np. własność żony, własność krewnych i spadkobierców, grunty Państwowego Funduszu Ziemi w dzierżawie itp.

O ile członek spółdzielni produkcyjnej posiada część swych gruntów na terenie innej gromady, a na obszarze danej gromady są grunty Państwowego Funduszu Ziemi, to należy wydzielić z nich równoważnik gruntów spółdzielcy, jego zaś grunty w innej gromadzie przejąć na rzecz Państwowego Funduszu Ziemi.

Obszary wymiany winny w zasadzie mieścić się w obrębie jednej gromady lub jej części;
d) dla ustalenia stanu posiadania przed wymianą oraz wydzielenia gruntów zamiennych należy przeprowadzić klasyfikację i oszacowanie wartości gruntów poddanych wymianie.

Stan posiadania gruntów ustala się zgodnie z faktycznym użytkowaniem gruntów bez względu na tytuł posiadania.

Klasyfikację przeprowadza się na podstawie tabeli klas gruntów, załączonej do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, Ziem Odzyskanych i Administracji Publicznej z dnia 22.11. 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 71) i instrukcji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 12.12. 1946 r. (Dz. Urz. Min. Rol. i R. R. Nr 1, poz. 7 z roku 1947).

Oszacowanie gruntów przeprowadza się na podstawie zarządzenia Ministra Roln. i R. R. z dnia 2.8 1950 r. Nr UR. Z./VI-7/26/50.
e) dla przeprowadzenia klasyfikacji i oszacowania gruntów przed wymianą, oraz dla oszacowania wartości poczynionych nakładów przez uczestników wymiany należy powołać komisję w składzie członka Prezydium Gminnej Rady Narodowej, jako przewodniczącego, mierniczego, prezesa miejscowego Koła Związku Samopomocy Chłopskiej i agronoma Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, lub Państwowego Ośrodka Maszynowego jako członków,
f) wydzielenie gruntów dla spółdzielni produkcyjnej winno być dokonane w miejscach największego dotychczasowego skupienia gruntów jej członków, w miarę możliwości w pobliżu bazy gospodarczej spółdzielni.

W wyniku wymiany spółdzielnia produkcyjna może otrzymać swe grunty w kilku kompleksach przy czym obszar jednego kompleksu gruntów ornych nie może być mniejszy niż 3 ha, aby był zdatny do mechanicznej uprawy.

Wydzielenie takiego kompleksu gruntów ornych może być uzasadnione między innymi i tym, że grunty członka spółdzielni są zbyt oddalone od reszty skupionych gruntów spółdzielni,
g) działki przyzagrodowe dla spółdzielców należy wydzielać w/g norm obszarowych przewidzianych w odnośnych statutach,
h) granice siedlisk gospodarstw indywidualnych nie należy z reguły przesuwać. O ile jednak ze względów technicznych lub gospodarczych zajdzie konieczność regulacji siedlisk gospodarstw indywidualnych wówczas należy pozostawić przy siedlisku działkę do 1 ha,
i) przy wymianie gruntów należy mieć na uwadze przyzwyczajenie rolników do pewnego typu gospodarstwa o określonym rodzaju, jakości gleby i wobec tego należy dążyć do wydzielenia gospodarstw o podobnym typie.

Należy mieć ponadto na uwadze warunki ekonomiczne gospodarstwa tj. ilość rąk roboczych, siłę pociągową oraz rodzaj posiadanych budynków, inwentarza martwego i żywego,
j) uczestnicy wymiany nie mogą otrzymać w wyniku wymiany gruntów gorszych i gorzej uprawionych od poprzednio posiadanych.

Niedopuszczalnym jest bez pisemnej zgody uczestnika wymiany wydzielenie mu więcej niż połowy jego gruntów na ziemiach odłogujących,
k) równoważnik gruntów poddanych wymianie należy wydzielić w ten sposób, ażeby nie zachodziła potrzeba stosowania dopłat pieniężnych przewidzianych art. 6,
l) wszystkie grunty wydzielone w wyniku wymiany winny posiadać dogodne dojazdy.
7. Przy opracowaniu warunków objęcia w posiadanie nowowydzielonych gruntów należy stosować następujące zasady:
a) plony z gruntów, które po wymianie przypadły innemu użytkownikowi winny być zebrane przez dotychczasowego użytkownika,
b) wszelkie wieloletnie uprawy, które w wyniku wymiany weszły do gruntów spółdzielni mogą być zbierane przez dotychczasowego użytkownika, w ciągu jednego roku od daty wprowadzenia w posiadanie nowowydzielonych gruntów,
c) spółdzielni nie przysługuje prawo korzystania z wieloletnich upraw na dawnych gruntach członków spółdzielni, które w wyniku wymiany nie weszły do gruntów spółdzielczych, a przeszły w posiadanie indywidualnych chłopów,
d) jeżeli wskutek wymiany grunty indywidualnych chłopów wynawożone i przygotowane pod zasiew przypadną spółdzielni, to spółdzielnia winna zwrócić im koszty nawozu i robocizny.

II. Przygotowanie wymiany gruntów.

1. Wdrożenie postępowania wymiany gruntów dla spółdzielni produkcyjnej następuje na pisemne żądanie wniesione do Prezydium Powiatowej Rady Narodowej przez zarząd spółdzielni produkcyjnej.
2. Po otrzymaniu wniosku o wdrożenie postępowania wymiany Prezydium Powiatowej Rady Narodowej niezwłocznie wydeleguje na miejsce pracownika Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa, który przy udziale przedstawiciela Prezydium Gminnej Rady Narodowej, przedstawiciela Wydziału Politycznego, Państwowego Ośrodka Maszynowego, zarządu spółdzielni produkcyjnej, a w miarę potrzeby także mierniczego, zbada ten wniosek na gruncie pod względem formalnym i merytorycznym.

Przy badaniu wniosku należy rozważyć możliwość prowadzenia gospodarki zespołowej bez potrzeby wymiany gruntów.
3. W przypadku stwierdzenia konieczności wymiany gruntów, pracownik Prezydium Powiatowej Rady Narodowej przy udziale osób wymienionych w pkt. poprzednim zaprojektuje potrzebne obszary wymian, sporządzi ich szkice i opisy, prowizoryczną listę przyszłych uczestników wymiany oraz ustali wytyczne do projektu, zawierające ogólne jego założenia.

4. Po wykonaniu powyższych czynności delegowany pracownik Prezydium Powiatowej Rady Narodowej zwołuje ogólne zebranie informacyjne przyszłych uczestników wymiany w celu zaznajomienia ich z ogólnymi założeniami projektu oraz protokólarnie ustala opinie zainteresowanych o założeniach projektu wymiany.

Wytyczne te podlegają zatwierdzeniu przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej łącznie z wnioskiem o wdrożenie postępowania w sprawie wymiany gruntów.

Rozpatrzenie sprawy w Prezydium Powiatowej Rady Narodowej winno się odbyć w obecności osób, które brały udział w opracowaniu wytycznych.

III. Postępowanie wymienne.

1. Na podstawie opracowanych materiałów, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wydaje zarządzenie o wdrożeniu postępowania wymiany na ustalonych obszarach (art. 13, ust. 1).
2. Zarządzenie takie należy zaopatrywać rygorem natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 87 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta R. R. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341).
3. Przed wydaniem przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wykonalnego zarządzenia o wdrożeniu postępowania wymiany nie wolno rozpoczynać prac wykonawczych na gruncie.
4. Po wydaniu zarządzenia o wdrożeniu postępowaina wymiany Prezydium Powiatowej Rady Narodowej zarządza w termiine 7-dinowym wybory rady uczestników wymiany w liczbie 3-ch członków i 3-ch zastępców.

   Rada uczestników wymiany jest organem opiniodawczym w sprawach związanych z klasyfikacją gruntów, ułożeniem szczegółowego projektu wymiany oraz ustaleniem warunków objęcia gruntów w posiadanie.

   Ponadto rada uczestników wymiany załatwia wszelkie sprawy o charakterze administracyjno-gospodarczym.
5. Na podstawie art. 14 ust. 2 i 3 uczestnicy wymiany są obowiązani do następujących świadczeń rzeczowych:
   a) dostarczyć bezpłatnie odpowiedniego mieszkania z opałem i światłem oraz podwód dla wszystkich osób zatrudnionych przy wymianie, jak również lokalu na kancelarię z obsługą, opałem i światłem,
   b) dostarczyć bezpłatnie robocizny pieszej i konnej oraz materiału potrzebnego do prac pomiarowych.

   W razie uchylania się uczestników wymiany od powyższych świadczeń rada uczestników wymiany wykona je na koszt uchylających się, a Prezydium Powiatowej Rady Narodowej zarządzi ściągnięcie wydatkowanych kwot w trybie egzekucji administracyjnej.
6. Po wydaniu zarządzenia o wdrożeniu postępowania wymiany na ustalonym obszarze Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej deleguje mierniczego na grunt celem wykonania prac technicznych związanych z wymianą gruntów.

   Prace techniczne związane ze sporządzeniem projektu wymiany mierniczy wykonuje na odpowiednim podkładzie geodezyjnym.

   Za podkład geodezyjny do sporządzenia szczegółowego projektu wymiany mogą służyć istniejące plany scaleniowe, parcelacyjne, katastralne, fotomapy i inne odpowiadające dokładności wykonania, przewidzianej w instrukcji technicznej.

   W przypadku braku planu należy dokonać pomiaru bądź metodą bezpośredniego pomiaru, bądź za pomocą fotozdjęć.

   Powierzchnie gruntów poddanych wymianie ustala się na podstawie materiałów pomiarowych wymienionych w pkt. poprzednim.
7. Nowy stan własności powinien być ujawniony w księgach wieczystych stosownie do przepisów art. 15.
8. Opracowany na podstawie zatwierdzonych wytycznych projekt a uwidoczinony na planie i w dowodach pomiarowych zostaje wniesiony na grunt i okazany zainteresowanym przez pracownika Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w obecności członka Prezydium, którzy wyrażają o tym projekcie indywidualnie swą opinię przez złożenie oświadczeń o przyjęciu go lub zgłaszają zastrzeżenia.

   Interesy spółdzielni reprezentuje upoważniony do tego członek zarządu. Równocześnie zainteresowani wypowiadają się co do proponowanych warunków objęcia w posiadanie nowowydzielonych gruntów. Podczas okazania projektu pracownik Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Powiatowej Rady Narodowej rozpatruje skargi na wniesiony projekt i jest uprawniony do zaprojektowania poprawek i zmian projektu.

   Prezydium Powiatowej Rady Narodowej biorąc między innymi pod uwagę opinię zainteresowanych oraz liczbę wypowiadających się za przyjęciem projektu, wydaje orzeczenie o wymianie gruntów (zatwierdzeniu projektu wymiany — art. 13, ust. 1). Orzeczenia te muszą być zaopatrywane w rygor natychmiastowej wykonalności.

   Orzeczeniem o wymianie gruntów należy zatwierdzić również warunki objęcia w posiadanie nowowydzielonych gruntów.
9. Po wydaniu wykonalnego orzeczenia o wymianie gruntów (zatwierdzeniu projektu wymiany) przedstawiciel Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wprowadza uczestników wymiany w posiadanie nowowydzielonych gruntów z tym, że faktyczne objęcie w posiadanie nastąpi stopniowo w miarę sprzętu zbóż i okopowych, przed siewami jesiennymi.

   W tym celu delegat Prezydium Powiatowej Rady Narodowej zwołuje zebranie uczestników wymiany na którym ogłasza, że od tej chwili stają się posiadaczami gruntów wydzielonych im według zatwierdzonego projektu wymiany oraz uprzedza, iż w stosunku do opornych zostaną zastosowane rygory przewidziane w rozoprządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 22.3 1928 r o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 342).

   Z powyższych czynności delegat Prezydium Powiatowej Rady Narodowej sporządza na miejscu protokół.

IV. Postępowanie odwoławcze.

Zgodnie z postanowieinami art. art. 82 i 83 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22.3. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341) od zarządzeń o wdrożeniu postępowania wymian oraz orzeczeń o wymianach (zatwierdzeniu projektów wymian) mogą być przez osoby zainteresowane wnoszone odwołania do władzy bezpośrednio wyższej t.zn. o ile orzeczenie wydane zostało przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — do Wojewódzkiej Rady Narodowej, o ile zaś orzeczenie wydane zostało przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — do Minitserstwa Rolnictwa.

Odwołania winny być wnoszone w terminie 14 dni, licząc od dnia następnego po ich doręczeniu, za pośrednictwem tej władzy, która takie zarządzenie lub orzeczenie wydała. Odwołania te muszą być rozpatrzone poza kolejnością i takim sprawom musi być nadany bieg w ciągu 7 dni.

V. Postępowaina końcowe.

1. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Wszelkie dotychczas wydane przepisy w sprawie wydzielania gruntów dla spółdzielń produkcyjnych a niezgodne z niniejszym zarządzeniem tracą moc obowiązującą.

Minister: w/z **M. Bodalski**

Redakcja i Administracja: Ministerstwo Rolnictwa Warszawa, Krucza 37.
Wydział Prezydialny Pokój 115, Tel. 749-40, wew. 37.

Konto P.K.O. I-1888/431 Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa w Warszawie.

ODBIORCA: Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Cena 2,70 zł.

Drukarnia Akcydensowa, W-wa, Tamka 3. 5.000.
Zam. 2442. 17.IX - 21.IX - 51. 2-B-42307.